

Svētki

Ilgā gaidīti (očekávané) un allaž (vždy) mazliet par īsu – tādi teju (téměř) vai ikvienam šķiet svētki (slavnost). Vienlaikus kopīga (společný) gatavošanās svinībām (oslava) un īpašu notikumu atzīmēšana (slavit) ir ļoti būtiska (podstatný), lai saliedētu (stmelit) ģimenes un draugus, ļaujot būt laimīgiem (šťastný) arī ikdienā (všední den). Analizējot Latvijas iedzīvotāju svētku svinēšanas paradumus (zvyklosti), noskaidrots (zjistit), ka tradicionāli populārākie svētki ir Vecgada vakars (Silvestr) un Ziemassvētki (Vánoce), bet Lieldienas (Velikonoce) ierindojas trešajā vietā. Savukārt svētku svinēšanas (slavit) veidos (způsob) stabila tradīcija ir kopīga (společný) ģimenes maltīte (jídlo/stolování).

Arī Līgo vakars ir starp (mezi) populārākajiem svētkiem, kurus svin praktiski visi Latvijas iedzīvotāji. Tikmēr Latvijas Republikas Proklamēšanas dienu (18.nov.) atzīmē 70 % iedzīvotāju. Tikpat (stejně) populāra ir arī Mātes diena (Den matek). Turpretim Tēva diena (Den otců) vēl nav iedzīvojusies (ustálit se) kā pastāvīga (stálý) tradīcija un to svin vien nedaudz vairāk kā trešdaļa (třetina).

Kā būtiska visu populārāko svētku svinēšanas scenārija daļa tiek minēta (se uvádí) svinīga (slavnostní) maltīte kopā ar ģimeni, kas bieži vien (často) tiek papildināta (doplňovat) ar svētkiem raksturīgām (typický) aktivitātēm ģimenes lokā (rodinný kruh). Arī Lieldienas lielākā daļa iedzīvotāju pavada (trávit) pie svētku galda un vien piektdaļa (pětina) plāno apmeklēt (navštívit) publiskus pasākumus (akce). Televīzijas pārraižu (pořad) vērošana (sledování) kā svētku laika paradums visbiežāk tiek saistīts (spojit) ar Jaunā gada un 18. novembra atzīmēšanu, kad šādi laiku pavada trešdaļa iedzīvotāju. Publiski svētku pasākumi visaktīvāk tiek apmeklēti Līgo vakarā un 18. novembrī, kad arī ir visplašākais (nejširší) dažādu notikumu (událost) piedāvājums (nabídka).

Svētku maltīti ģimenes lokā kā neatņemamu (nedílný) visu svētku iezīmi (rys) visbiežāk norāda (uvádět) Latvijas iedzīvotāji vecumā pēc (ve věku nad) 35 gadiem, kad, ļoti ticams (vērohodně), tieši viņi ir ģimenes svētku norises (průběh) organizētāji.

Daļa (část) svētku svinēšanas paradumu (zvyk) tiek mantoti (dědit) no vecākiem vai pārņemti (přebírat) no citiem laikabiedriem (současník), taču ikvienam ir iespēja radīt savus oriģinālus svētkus vai arī veidot kā noturīgas (trvalý) tradīcijas un pārvērst (přeměnit) par maziem svētkiem dažādas konkrētās ģimenes iecienītas (oblíbený) nodarbes (činnost). Vispopulārākie individuālie svētki Latvijas iedzīvotāju vidū ir ģimenes locekļu dzimšanas dienas (narozeniny) svinības. Tiem seko (následovat) visdažādākās tematiskās ballītes (večírek), piemēram (například), zemeņu (jahodový) balle (ples) jūnijā, ballītes ar pārgēršanās (převlékání), dārza svētki (zahradní slavnost) maijā un oktobrī neatkarīgi (nezávisle) no klimata, ražas (úroda) svētki, Zvejnieku (rybáři) svētki un neskaitāmas (nespočetný) citas katrai konkrētajai ģimenei būtiskas (významný) dienas.

Daudzos gadījumos svētku sajūtas (slavnostní pocit) radīšanai (vytvoření) pietiek (stačí) vien ar ģimenes būšanu kopā, tāpēc starp svētkiem tiek minētas arī kopīgas brīvdienas (volný den) maltītes, baznīcas (kostel) apmeklējums, radu (příbuzný) satikšanās (setkání), talkas (společná práce), kapusvētki. Tāpat tiek atzīmēti arī pāru (pár) attiecībām (vztah) būtiski notikumi un par svētkiem pārvērsta pat kopīga sniegavīra celšana (stavení sněhuláka), algas (výplata) diena, iepirkšanās (nákup) vai vienkārši omulīgi (pohodlný) piektdienas vakari visiem kopā.

Ziemassvētki

Šķiet, vēl pavisam nesen svinējām Ziemassvētkus, tomēr ir pagājis (lai neteiktu “paskrējis”) vēl viens gads, un jau atkal ir jāgatavojas Ziemassvētkiem. Ziemassvētki ir jau priekšnamā, un jau pavisam drīz tie vērs durvis un ienāks ikvienā mājā. Atkal jādomā, ko dāvināt saviem tuvajiem un mīļajiem, ko gardu un pārsteidzošu celt svētku galdā, ar kādiem rotājumiem dekorēt savu mājokli, kur un kā pavadīt Ziemassvētku vakaru un tā tālāk, un tā joprojām. Tas ir nebeidzamais stāsts, kas nemitīgi nodarbina mūsu prātus un kas atkārtojas ik gadu tieši ap šo laiku, kad līdz Ziemassvētkiem palikusi vairs tikai nedēļa.

Protams, šī gatavošanās parasti ir daudz laikietilpīgāka un darbietilpīgāka nekā pašu svētku svinēšana, bet tā, šķiet, notiek visos svētkos. Mēs domājam un rūpējamies par to, lai svētki sagādātu prieku un citas neaizmirstamas un, protams, pozitīvas emocijas. Svētki ir tikai mirklis, kas te ir un te nav, tomēr ir svarīgi, lai šis mirklis būtu pēc iespējas patīkamāks. Šī iemesla dēļ mūs pirms svētkiem pārņem tāds kā pirmssvētku drudzis, kas īpaši spilgti ir novērojams tieši pirms Ziemassvētkiem, kas, jāsaka, ir vieni no populārākajiem un vērienīgākajiem svētkiem ne vien Latvijā, bet arī visā pasaulē.

Ziemassvētki, kā ierasts, paies ātri un nemanāmi, bet emocijas, kas tiks gūtas šo svētku laikā, uzkvēšies mūsu sirdīs nedaudz ilgāk. Tieši šīs emocijas, kas gadu no gada tiek gūtas svētkos, ir tās, kas izraisa mūsos ilgas un liek ar nepacietību gaidīt nākamā gada Ziemassvētkus. Mums, pieaugušajiem, šī ilgošanās pēc Ziemassvētkiem vairs nav tik izteikta kā, piemēram, bērniem, tomēr, atzīsim, ka arī mēs tos gaidām, jo svētki un it īpaši Ziemassvētki taču ir tik patīkami.

Ziemassvētkiem piemīt kaut kāda īpaša, pat mistiska aura, kas tos padara tik pievilcīgus teju ikviena cilvēka acīs. Ziemassvētki ir laiks, kad pasaule kļūst gaišāka un līdz ar to arī labāka. Melno zemi pārklāj baltas sniega kupenas, logos iemirdzas lampiņu virtenes, tumšākajos kaktos iedegas svecītes, bet cilvēku sirdis, kas ikdienas steigā un darbos ir nedaudz nocietinājušās, pārtop par tādu kā pārpilnības ragu, no kura aumaļām plūst labestība. Mūsos rodas vēlme būt labiem, darīt labu un dāvēt labu. Te nu jāsaka – neizskaidrojami, bet fakts.

Varbūt tieši šī neizskaidrojamā labestība, kas ap Ziemassvētku laiku iezogas pat viscietākajās sirdīs, ir tas Ziemassvētku brīnums? Nevis Ziemassvētku vecītis, kas ik gadu “savairojas” miljonos eksemplāru, nevis dārgas dāvanas, kuras, kā saka, savelkot ciešāk jostas, esam atļāvušies uzdāvināt saviem bērniem, nevis ilgi gaidītais sniegs, kas pēdējos gados Ziemassvētkos priecē mūs arvien retāk, bet gan labestība, kuras ikdienā mums tik ļoti pietrūkst. Kādēļ mēs nevarētu būt tik labsirdīgi vienmēr, nevis tikai Ziemassvētkos? Kādēļ ir jābūt kādam īpašam notikumam, lai mēs kļūtu labi un darītu labus darbus?